

Jak chutná láska aneb *gelato d'amore*

ZMRZLINÁRNA POD KAŠTANEM

Nico Mahler

Zůstala stát ve dveřích. Lorenzo kolem ní nemohl projít ven.

„Lorenzo?“

„Ano?“

„Budeš mi ještě něco vyprávět?“

„Vyprávět?“

„Cokoli. Ještě se mi nechce spát.“

„Ale o čem?“

Neznělo to zrovna nadšeně. Za normálních okolností by Sofie ustoupila a řekla by: „Promiň, už je pozdě. Běž si lehnout. Nedošlo mi, že jsi celý den řídil.“ Jenže byla přiočilá a na omlouvání neměla myšlenky. Místo toho zaprosila: „Nějaký krátký příběh. Prosím. O tvé rodině.“

„O mé rodině?“

„O těch *gelatieri*,“ odpověděla s lehkým pokusem o italský přízvuk. „Vyprávěj mi, jak se z lidí z údolí Zoldo stali zmrzlináři.“

„To ale není *krátký* příběh, spíš docela dlouhý.“

„Dojemný a zároveň překrásný příběh, při kterém rozhodně dostanete chuť na zmrzlinu!“

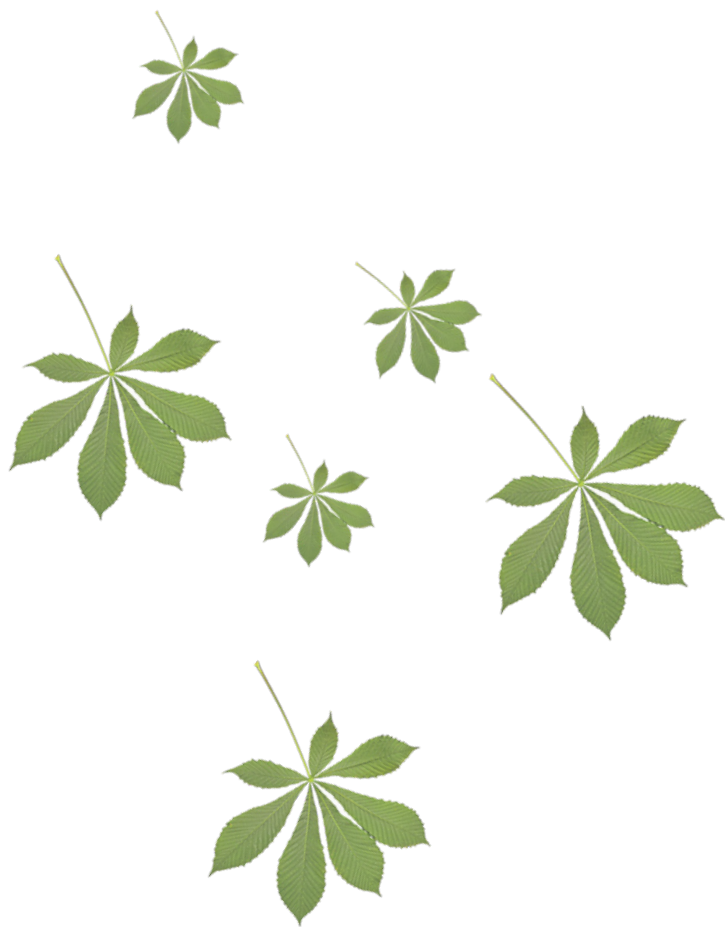
– Blog Sommerleses Bücherkiste

„Autor skvěle propojuje realitu a fikci.“

– @sylviahertel

Zmrzlinárna pod kaštanem

Nico Mahler

ZMRZLINĀRNA
POD
KAŠTANEM

Přeložila Helena Mirovská

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Copyright © Nico Mahler. *Bella Famiglia. Sofia und die Kunst des Eismachens.*
© Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2024 (Published with Aufbau Taschenbuch; »Aufbau Taschenbuch« is a trademark of Aufbau Verlage GmbH & Co. KG)

Translation © Helena Mirovská, 2025

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2025

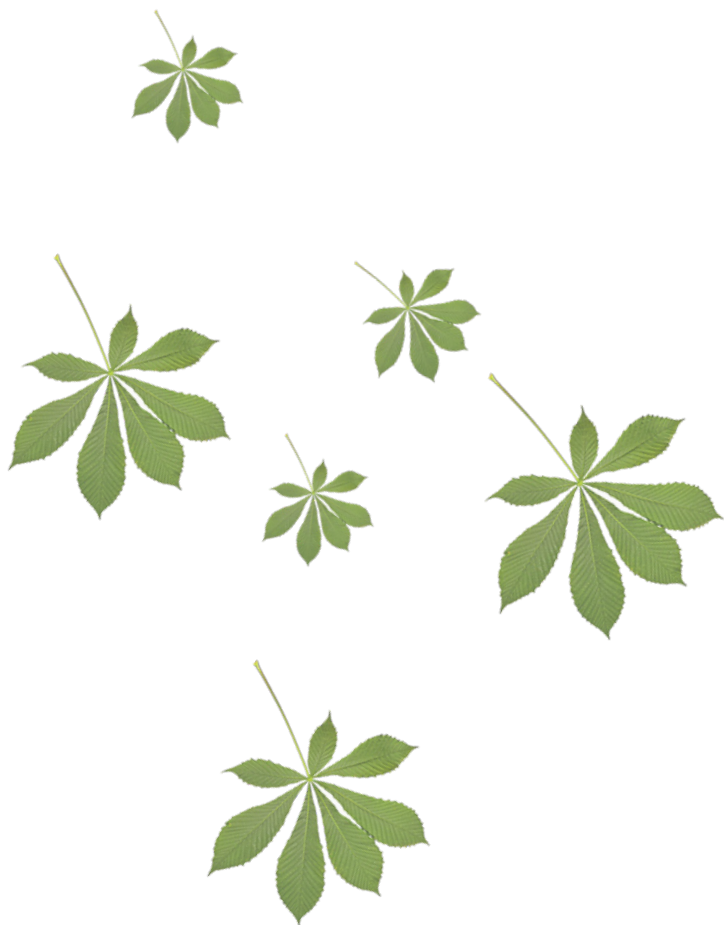
All rights reserved

ISBN 978-80-7625-978-2 (ePub)

ISBN 978-80-7625-977-5 (pdf)

ISBN 978-80-7625-918-8 (print)

Jahody

Mnichov, jaro 1966

Jahodová zmrzlina chutná jako polibek. Dá se to tak říct? Myslet si to člověk každopádně může. Sofie zanořila lžičku do růžového, načervenalého, lehce nafialovělého... no zkrátka do kopečku jahodové barvy, donesla zmrzlinu k ústům a nechala ji rozplynout na jazyku. Jahodová zmrzlina jednoznačně chutnala jako polibek.

To se o čokoládové zmrzlině říct nedalo, a o vanilkové už vůbec ne. Ta měla vážný charakter, samozřejmě byla sladká, ale taky seriózní. Proto příchuť nazvali *Vanilka Bourbon*. Bourbon zní důstojně, vznešeně a vážně.

Jahodová zmrzlina jí připomínala svěžest zahrady, příslib jara, očekávání polibku. Sofie si ji dopřávala jednou týdně. Ze svého platu by si mohla dovolit na klidném náměstíčku pod kaštanem posedět i několikrát do týdne, ale to už by tenhle rituál nebyl tak posvátný – ano, slovo *posvátný* ho přesně vystihovalo.

Jakmile se po dlouhé, šedivé zimě začaly konečně prodlužovat dny, jakmile vyrazily nové zelené lístky nejprve na zlatcích,

brzy nato na břízách a nakonec na divoké révě, věděla Sofie, že zanedlouho se ze zimního spánku probudí i zmrzlinářství Bella Italia. Že otevře své modré okenice, vyvedené ne v typické bavorské modři, nýbrž v azurově modré. Tyto okenice totiž nebyly pozvánkou do bavorského ráje, ale do jižanského světa, kam patřilo moře, rozesmátí lidé, obloha bez mráčku a také mladá žena jménem Sofie. Jestli si to tak představovali její dolnobavorští rodiče, když ji pojmenovali právě Sofie, to netušila. S jistotou však věděla jedno: Až se ty modré okenice otevřou, objeví se tu zároveň i vlajka. Bude na ní napsáno *Zmrzlina!*, s vykřičníkem. A nad vchodem se zaskví nápis: Zmrzlinářství Bella Italia.

Teprve se začátkem zmrzlinové sezóny pro Sofii doopravdy začínal rok. To zapadlé mnichovské náměstí, spíš plácek obklopený jen několika málo domy, mělo samozřejmě své jméno, ale Sofie mu říkala zkrátka jen *klidné náměstíčko*. Uprostřed stál kaštan, který do okolních domů nepouštěl moc světla, ale v létě poskytoval příjemný stín. Stolky pod ním byly vždycky obsazené jako první.

Sofie si nabrala další lžičku jahodové zmrzliny a vychutnávala si ji se zavřenýma očima.

„Ještě nějaké přání?“

Majitel vyšel ven, aniž by si toho všimla. Trhla sebou. Vždycky se lekla, když na ni nečekaně promluvil nějaký muž. Zbytečně. Zmrzlinář mluvil nahlas, protože byl Ital.

„Ne, díky.“

Byl vysoký a opálený, měl černé vlnité vlasy, pečlivě zastřižené knírek a ty nejpodivnější oči, do jakých Sofie kdy pohlédla. Byly šedé, nebo zelené? Každopádně se dívaly na svět tak, jako by vlastně nic nechtěly vidět. Pohled toho muže směřoval záhadně kamsi dovnitř. Přijímal objednávky, obsluhoval hosty a uklízel nádobí pořád se stejným výrazem. Sofie by se ho nejraději zepta-

la, proč se tak mračí, ale nic jí do toho nebylo. Dokud prodává zmrzlinu s tak plnou ovocnou chutí, může se tvářit, jak chce.

„Proč pokaždé jahodová?“ zajímalo ho dneska.

„Protože mi ta vaše jahodová chutná ze všech nejvíc.“

„Ano, ale vždycky si dáváte *jenom* jahodovou.“ Jeho hlas byl vlídnější než výraz tváře. Vesele vibrující hlásky, které pak ještě chvíli zněly v uších. Měl typicky italský přízvuk, i když německy mluvil dokonale. Asi už v Mnichově žil dlouho.

„Mně jahodová zkrátka chutná.“

„Proč někdy nevyzkoušíte pohár?“

Sofie chtěla dojít zmrzlinu, než se rozteče, a demonstrativně zvedla lžičku. „Jaký pohár?“

„Mám jich tu spoustu. Podívejte se do lístku.“ Přisunul jí nabídku na tvrdém papíře, uchyceném v drátěném stojánku. „Hodně si dávají banánový split. Nebo čokoládový pohár, borůvkový pohár. Nebo koukněte: jahodový pohár.“

„Ten přece zrovna jím.“

„Vy jíte jahodovou zmrzlinu. Pohár je s čerstvými jahodami, vanilkovou zmrzlinou, jahodovou omáčkou a kapkou likéru.“

„Zmrzlina s alkoholem?“ překvapilo ji.

„Nemusím ho tam dávat. Na přání bez likéru.“

„Takže do jahodového poháru nedáváte vůbec žádnou jahodovou zmrzlinu?“

„Protože tam jsou čerstvé jahody. K čemu do jahodového poháru tolik jahod?“

Když je rozrušený, mluví německy hůř, uvědomila si Sofie. „Pro dnešek mi zmrzlina stačila. Nemůžu si přece dávat ještě jednu...“

„Tak příště. Příště vyzkoušíte pohár, ano?“ Napřímil se do celé své výšky.

„Ale ne jahodový.“

„Proč ne?“

„Protože bych měla pocit, že jsem své jahodové zmrzlině nevěrná.“

—

Nebýt těch otáčivých dveří, chodila by Sofie do nádražního kiosku častěji. Dvakrát týdně si tu kupovala román z otočného stojanu a sáček tvrdých bonbónů. Majitel – pan Oskar – tuhle pochoutku, jíž se také říkalo *noční můra zubařů*, nabízel u pultu.

Mnichov-Giesing bylo útulné nádraží. Lidé sem přicházeli, nasedali do vlaků, čekali, povídali si a nakupovali proviant v kiosku. V devatenáctém století, když stavěli trať z Mnichova-východ do Deisenhofenu, stálo nádraží pěkný kus cesty od města. Nakonec ho město pohltilo. Trať vedla z Východního nádraží přes Giesing až k Perlašskému lesu.

Pan Oskar znal spoustu zákazníků jménem. Nakupovali u něj lidé, kteří z Giesingu odjížděli nebo tu přestupovali každý den. Také Sofie tudy procházela dvakrát denně.

„Hnědé jako vždycky?“ zeptal se pan Oskar.

„Ne, prosím sto gramů červených.“ Sofie si chystala peněženku.

„Pro děti?“

Přikývla. „Po těch červených se můžou utlouct.“

Zatímco Oskar plnil papírový sáček, položila na pult knížku. „A ještě tohle.“

„*Králov korzár*,“ přečetl Oskar. „To vypadá na zajímavou knihu. Přeji příjemnou četbu.“

Sofii bylo jasné, že je to brak. I tak ale knihy z otočného stojanu četla ráda. Třeba *Tamara kořalku nedostane* nebo *Tvář lásky*. Možná měly hloupé názvy, ale byly to příběhy, do kterých se člověk mohl nechat báječně vtáhnout.

Na čtení měla čas. Nejen doma, ale i v práci, když šly děti po obědě spát nebo se zabraly do hry a na svou pečovatelku dočista zapomněly. V takových chvílích se Sofie posadila k plotu, jímž byl dětský domov Fasangarten obehnaný, a dala se do čtení. Občas měla jen pár minut, než se některé děčko rozplakalo nebo musela řešit rvačku, ale do příběhu *Tváře lásky* se dalo rychle začíst znovu. Na *Králova korzára* se těšila, protože kniha slibovala zavést ji k moři. Sofie Gottliebiová ve svých čtyřiaadvaceti letech u moře ještě nikdy nebyla.

Poděkovala, zaplatila a přistoupila k otáčivým dveřím. Statečně vkročila do prostoru, který se před ní otevřel. Strkala a tlačila, aby se dostala na druhou stranu, odkud se linul hluk nádraží.

Z druhé strany vrazili do dveří dva výrostci. Dohromady měli větší sílu než Sofie. Z otočné konstrukce se stalo monstrum, které ji odmítlo pustit ven. Zezadu ji skleněná stěna tlačila dál. Aby neklopýtla, poddala se jejímu pohybu a skončila tam, odkud před pár vteřinami vyšla. Doufala, že pan Oskar její prohru neviděl. Urovnala si bundu, zvedla k hrudi sáček s bonbóny a zahájila druhý pokus.

Sklo otáčivých dveří bylo prasklé. Při náležitém osvětlení odráželo okolní svět dvojitě. Sofie v něm spatřila svůj odraz. Účes vyšlý z módy, popelavé blond vlasy sepnuté v týle. Brýle, které potřebovala jen na čtení, ale často si je zapomínala sundat. Její tvář by se dala označit za hezkou, ale Sofie na ní viděla jen nedostatky. Jeden vyčnívající zub, husté obočí, které by potřebovalo upravit. Pokřivený obraz onoho okamžiku odrazil její postavu dvojitě. Dvakrát napůl. Rozpůlená Sofie se sáčkem bonbónů. Za zrcadlem jako by zahlédla Gabriela. Vynořil se ze zšeřelé nádražní haly. Gabriel, muž s andělským jménem, Gabriel, ztělesněný ďábel. Zmocnila se jí panika, honem tlačila

do dveří. S rozklepanými koleny vyklopýtala do haly a přitiskla si ruku na ústa. Sáček s bonbóny ten pohyb nevydržel a roztrhl se. Tucet červených cukrovinek se vysypalo na betonovou podlahu. Lidé se otáčeli. Jeden malý chlapec se chtěl pro bonbón sehnout, ale matka mu to nedovolila. Sofie by měla bonbóny posbírat a vyhodit. Jenže to nešlo. Nechtěla v hale, kde se jí zjevil Gabriel, zůstat ani o chvíli déle. Nacpala si prázdný papírový sáček do kapsy a rozběhla se ke čtvrtému nástupišti, kam měl každou chvíli přijet její vlak.

Borůvky

„Dám si borůvkový pohár,“ prohlásila Sofie a dopnula si zip bundy až ke krku.

„Ach, on tam venku opravdu někdo sedí,“ podivil se majitel, vyhrnul si límec a vyšel ven. „Pročpak tu sedíte na dešti?“ Zástěra mu vykukovala zpod větrovky. Přes noc se silně ochladilo. Duben trval na tom, že zima ještě neskončila.

Sofie si přitáhla nohy pod židli, aby jí nezmokly. „Já přece sedím v suchu, nevidíte?“ Ukázala na korunu kaštanu, který nad ní rozprostíral střechu z listů.

„Nechcete jít dovnitř?“ Založil si ruce na prsou. „Mám stoly i tam.“

„Podle mě se zmrzlina může jíst jen venku. Borůvkový pohár, prosím.“

„Se šlehačkou, nebo bez?“

„Se šlehačkou, prosím.“

Majitel se chystal vrátit dovnitř, ale náhle se otočil. „Moment: Dneska je středa.“

„Copak se ve středu nesmějí jíst borůvkové poháry?“

„Jindy sem vždycky chodíte v pátek. Někdy v sobotu.“

„A teď jsem tu v upršenou dubnovou středu.“ Doprovodila to pousmáním.

Vlasy měl už zplihlé deštěm. „Borůvkový se šlehačkou, *subito*.“

Poslouchala jemné šumění deště. Dnešní den se nevyvedl. *Špatný den*, tak nazývala stav, kdy se všechno spiklo proti ní. V normální den vstala, odbyla si ranní toaletu, nesnídala, protože tak brzy do sebe nic nedostala, a místo toho si vzala chleba s sebou. Dojela do Giesingu, to byla polovina každodenní trasy. Když to šlo dobře, zvítězila nad otáčivými dveřmi a koupila si něco u pana Oskara. Potom ujela druhou polovinu cesty, vystoupila ve Fasangartenu a ten kousek do dětského domova došla pěšky. Převzala děti od noční pečovatelky, zjistila, jestli se noc obešla bez mimořádných událostí. A nakonec si s dětmi sedla ke snídani.

Ve špatný den po ní v koupelně zůstaly skvrny od zubní pasty. Upadla jí na zem sklenice s marmeládou. Uklízení té lepkavé spouští ji zdrželo a nestihla tramvaj. Rychle doběhla na nádraží, na Oskara a bonbóny neměla ani pomyšlení, do práce dorazila pozdě a musela se omlouvat ředitelce domova. Když se konečně posadila k dětem, dalo jí práci tvářit se, že je všechno v nejlepším pořádku. Děti všechno citlivě vnímaly. Když se jí vedlo špatně, poznaly to na ní.

Dnes mohla za její *špatný den* ta událost v otáčivých dveřích. Už rok byla rozvedená, ale pořád se svého manžela bála. Gabriel měl soudní zákaz přibližovat se ke své bývalé manželce. Zatím to dodržoval. Ve skutečnosti tedy Sofie vlastně neměla ke strachu důvod. Den jí zkazil pouhý přelud. Proto pak po práci nejela domů jako obvykle, ale nastoupila na vlak v opačném směru. Pro Sofii se něco takového rovnalo revoluci. K návště-

vám zmrzlinářství měla vyhrazené víkendy. Ale tuto středu ji nemohl odradit ani déšť.

Majitel jí přinesl malé umělecké dílo. Skleněný pohárek s třemi druhy zmrzliny, na kterých byla naaranžovaná šlehačka, z níž koukala oplatková trubička, a celou kreaci zdobila hrst borůvek. Kde sehnal v dubnu borůvky?

„*Ecco*.“ S rozmachem postavil výtvor před Sofii.

„Děkuju. Vypadá to krásně.“

„Nastydnete.“

„Já jen tak neonemocním.“ Sofie se s křupnutím zakousla do trubičky.

O deset minut později dospěla k názoru, že už by v tom studeném mokru neměla setrvávat. Déšť zesílil, kaštan na něj přestával stačit. Vzala pohár a tašku a vydala se do kavárny.

Na klidném náměstíčku sice sedávala často, ale dovnitř ještě nikdy nevstoupila. Bylo tu místo sotva na dva stoly. Nesedla si hned, zůstala udiveně stát.

Na stěnách viselo určitě víc než sto fotografií, větších i menších zarámovaných snímků, téměř všechny černobílé, spousta hodně vybledlých. Obrázky zachycovaly běžný život, ale byl to jiný život, než jaký Sofie znala. Byly to obrázky těžké práce, rodin, které se do objektivu neusmívaly. Tihle lidé hleděli na diváka vážně, stáli vzpřímeně, matky držely v náručí děti. A dokonce i děti měly ve tváři vážný výraz. Z těchto fotografií se dívali lidé, kteří chtěli dosvědčit svou existenci. Jako by říkali: *Jsme tady*. Existujeme. Až si tu fotografii budeš prohlížet, cizince, staneš se svědkem našeho bytí. Obrázky působily na Sofii tísnivě a zároveň v ní vzbuzovaly zvědavost.

Majitel byl v zadní místnosti, kde běžel nějaký stroj. Hluk ustal a on vstoupil do kavárny.

„Tak jste si to rozmyslela?“

Sofie ukázala ven na náměstíčko, které se ztrácelo v hustém lijáku. „Můžu si to dojít tady?“

„Vždyť jsem vám to nabízel.“ Přisunul jí židli.

Mlčky snědla několik lžiček. „Co to tady máte? Myslím ty obrázky.“

„To je moje rodina.“

„Tolik lidí? Ti přece nemůžou být všichni z vaší rodiny.“

„Ve Val di Zoldo jsme všichni nějak příbuzní.“

„Val di Zoldo?“

„Moje údolí, naše údolí.“

„Vy jste se tam narodil?“

„Narodil jsem se v Německu. Ale pocházím z údolí Zoldo.“ Rozmáchl se po místnosti. „Stejně jako všichni tihle lidi.“

„Takže jste si tu ty obrázky pověsil, protože...“ Hledala slova. „... protože je to váš domov?“

Najednou se jeho oči proměnily. Ten pohled, který Sofii často připadal obrácený někam dovnitř, se otevřel. Měla pocit, jako by se na ni ten muž poprvé doopravdy podíval. „Protože je to můj domov.“

„No ne, tak vy se umíte i usmívat,“ uklouzlo jí. Ale byla to pravda.

„Samozřejmě,“ odpověděl zaraženě.

„Moc často to neděláte.“

„K úsměvu musí mít člověk důvod.“

Rozuměla mu. Ani jí dnes nebylo do smíchu. Občas takové dny bývají.

„Jmenuju se Gottliebová. Sofie Gottliebová.“

„Buona sera.“ Napřáhl k ní ruku. „Já jsem Lorenzo Battaglia.“

Ucítila vřelý, pevný stisk. „Neznamená *buona sera* náhodou dobrý večer?“

„Přesně tak.“

„Ale vždyť jsou čtyři hodiny.“

„My Italové říkáme *buona sera* po poledni, po dvanácté hodině.“

„A do dvanácti?“

„*Buongiorno*.“

„A jak se řekne dobré ráno?“

„*Buongiorno*.“

Vyzvala ho, aby se posadil, nebo to udělal sám od sebe? Jeho náhlá blízkost ji podráždila. Prohlížela si obrázky. Obzvlášť ji zaujal jeden popraskaný a poškrábaný.

„Kdo je třeba tady na té fotce?“

„To je můj dědeček, Antonio Battaglia.“

„Proč stojí u toho velkého... Co to je?“

„To je kovářina. Ková železo.“

„*Ková*,“ zopakovala po něm, jako by to bylo cizí slovo. „O nikom, kdo by koval železo, jsem ještě neslyšela.“

„Protože se to dneska už nedělá. Kováři už skoro nejsou, všechno se dělá průmyslově. Většina kovářů vymřela.“

„Jak to?“

„Na to se nedá odpovědět jednou větou.“

